

Na osnovu člana 88 tačke 2 Ustava Republike Crne Gore donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o zalozi kao sredstvu obezbjeđenja potraživanja

Proglašava se Zakon o zalozi kao sredstvu obezbjeđenja potraživanja, koji je donijela Skupština Republike Crne Gore na 5. sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2002. godini, dana 19. jula 2002. godine.

Broj: 01-2178/2

Podgorica, 23. jula 2002. godine

Predsjednik Republike Crne Gore

Milo Đukanović, s.r.

Zakon o zalozi kao sredstvu obezbjeđenja potraživanja

Zakon je objavljen u "Službenom listu RCG", br. 38/2002 od 26.7.2002. godine.

GLAVA I

OPŠTE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

(1) Ovim zakonom uređuje se jedinstven sistem ugovornog založnog prava na pokretnoj imovini (stvarima) u Republici Crnoj Gori (u daljem tekstu: Republika).

(2) Ugovorne zaloge na pokretnim stvarima (u daljem tekstu: ugovorne zaloge) zasnivaju se i proizvode pravno dejstvo prema trećim licima na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(3) Ovaj zakon primjenjuje se na pravne poslove koji za cilj imaju zasnivanje ugovorne zaloge.

(4) Ovaj zakon se ne primjenjuje na:

- 1) prenos potraživanja po osnovu naknada iz radnog odnosa zaposlenog;
- 2) prodaju potraživanja po računima kao dio kupoprodaje ili drugog pravnog posla iz kojih su nastali;
- 3) založno pravo na nepokretnostima, izuzev ako se radi o nepokretnostima po namjeni.

Značenje izraza

Član 2

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

"instrumenti" su: 1) dokumenti koji služe kao dokaz postojanja nekog prenosivog prava, kao i prenosivi dokumenti koje imaoću daju pravo da primi novac ili robu i 2) prenosivi instrumenti;

"inventar" su: 1) dijelovi imovine koji se drže radi prodaje ili zakupa ili isporučuju po ugovorima o uslugama ili kupoprodaji; 2) sirovine, tekući rad, materijali koji se koriste pri obavljanju djelatnosti.

"izvršitelj" je službenik suda ili organa unutrašnjih poslova koji po nalogu suda sprovodi izvršenje, u skladu sa ovim zakonom;

"konstituisanje" je založno pravo koje je postalo izvršno u odnosu na pokretnu stvar koja je predmet ugovora o zalozi;

"lice" je fizičko lice, pravno lice, republički organ ili organ lokalne samouprave;

"nepokretnost" je zemljište i imovina koja je neodvojiva od njega, kao i zgrade, instalacije ili objekti koji su čvrsto povezani sa zemljom;

"nepokretnost po namjeni" je pokretna stvar koja je na takav način povezana sa nepokretnošću: 1) da prava na takvoj pokretnoj stvari nastaju u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava na nepokretnostima ili 2) da pokretna stvar ne može biti odvojena od nepokretnosti sa kojom je povezana bez prekomjernog oštećenja te nepokretnosti;

"obezbijeđeno potraživanje" je svako potraživanje koje je obezbijeđeno zalogom;

"perfektuiranje" znači: 1) da je založno pravo konstituisano i 2) da je prijava zaloge registrovana u skladu sa ovim zakonom ili da je zalogoprimalac primio u državinu založenu stvar;'

"pokretna stvar" je sve ono što može biti predmet prava svojine, bilo da se radi o materijalnim ili nematerijalnim stvarima, izuzev nepokretnosti;

"potraživanje" je pravo na naplatu novčane obaveze, isključujući akreditive (kreditna pisma), depozitne račune i instrumente plaćanja;

"prihodi" su sve što je primljeno prodajom, razmjenom, naplatom ili drugim raspolaganjem založenom stvari; prihod uključuje naplate po osnovu osiguranja za gubitke ili oštećenja prvobitnog predmeta zaloge ili prihoda od te zaloge, kao i gotovinske i druge prenosive instrumente, ukoliko je iste moguće identifikovati;

"registar" je služba osnovana posebnim propisima koja je nadležna za registrovanje prava, u skladu sa ovim zakonom;

"stvar sa serijskim brojem" je stvar koja se ne drži radi prodaje ili zakupa u uobičajenom toku poslovanja: motorno vozilo, prikolica, kamp-kućica, vazduhoplov ili plovni objekat, na način definisan opštim aktom organa nadležnog za registraciju;

"ugovoreno pravo" je pravo na zahtjevanje nekog činjenja ili plaćanja na osnovu ugovora;

"ugovorna zaloga" je, slobodnom voljom, zasnovano pravo na pokretnoj imovini koje daje zalogoprimalcu pravo da preuzme u državinu tu imovinu u cilju namirenja obezbijeđenog potraživanja, u skladu sa ovim zakonom;

"ugovor o zalozi" je ugovor u pisanoj formi kojim zalagodavac zasniva založno pravo na pokretnoj stvari u korist zalogoprimca;

"zaloga koja ne nastaje na osnovu ugovora" je obezbjeđenje potraživanja koje nastaje na osnovu zakona ili odluke suda, bez saglasnosti vlasnika stvari, radi obezbjeđenja potraživanja čiji je predmet plaćanje ili drugi način izvršenja obaveze;

"zaloga na predmetu kupoprodaje" je zaloga kojom zalogoprimac daje novac zalagodavcu radi sticanja prava svojine ili prava korišćenja određene stvari koja postaje predmet zaloge;

"zalagodavac" je lice koje ima sposobnost da raspolaže imovinom koju daje u zalogu;

"zalogoprimac" je lice u čiju je korist zasnovana utovorna zaloga;

"založena stvar" je pokretna stvar koja je predmet ugovora o pokretnoj zalozi.

Založena stvar

Član 3

(1) Predmet ugovorne zaloge može biti svaka pokretna stvar čiji je promet dozvoljen u skladu sa važećim propisima.

(2) Minerali i sirovine, kao i prava na njihovu eksploataciju mogu biti predmet zaloge, ukoliko to nije u suprotnosti sa zakonom.

(3) Neposječeno drveće, neobrani plodovi i nerođena mladunčad životinja mogu biti predmet zaloge.

(4) Ugovorna zaloga se može izvršiti samo u granicama prava koja zalagodavac ima na založenoj stvari.

(5) Pokretna stvar čija se državina stekne nakon zasnivanja ugovorne zaloge može biti predmet ugovora o zalozi. Ugovorna zaloga se proširuje i na stvari na kojoj zalagodavac stekne pravo svojine nakon zasnivanja ugovorne zaloge, ako je predmet zaloge određen u ugovoru o zalozi, a u odnosu na treća lica, ako je ta stvar određena i opisana u prijavi zaloge, u skladu sa ovim zakonom.

(6) Kada ugovor o zalozi i prijava zaloge sadrže opis opštih karakteristika založenog inventara na način na koji se mogu odrediti djelovi i elementi inventara, ugovorna zaloga se proširuje na sve djelove i elemente inventara, bez obzira da li su bili u svojini zalagodavca u vrijeme zasnivanja ugovorne zaloge ili su kasnije pribavljeni. Zalogoprimac ugovorne zaloge na inventaru ne mora zasnivati novu ugovornu zalogu na svakom dijelu ili elementu inventara na kojem zalagodavac stekne pravo svojine, niti mora preduzimati radnje u cilju perfektuiranja ugovorne zaloge u pogledu tih dijelova ili elemenata inventara.

(7) Ugovorna zaloga se proširuje i na sva prava koja zalagodavac ima na založenoj stvari na osnovu bilo kojeg ugovora ili sporazuma.

(8) Priraštaj založene pokretne stvari je predmet ugovorne zaloge, ukoliko ugovorom o zalozi nije predviđeno drukčije.

(9) Pravni posao u kojem je prodavac-davalac lizinga vlasnik stvari i daje stvar na lizing kupcu-korisniku lizinga smatra se zalogom na predmetu kupoprodaje.

(10) Pravni posao u kojem prodavac pokretne stvari prenosi pravo svojine kupcu, ali uslovljava taj prenos kupčevim plaćanjem prodavcu znatnog dijela ili ukupne kupoprodajne cijene je zaloga na predmetu kupoprodaje.

Potraživanja obezbijedena zalogom

Član 4

(1) Ugovorna zaloga obezbjeđuje čitav iznos obezbijeđenog potraživanja, uključujući neplaćenu glavicu, kamatu, ugovorne kazne, troškove povraćaja stvari, održavanja, prodaje, kao i druga obezbijeđena potraživanja, ako nije drukčije predviđeno ugovorom o zalozi ili pismenim odricanjem od prava. Ista ugovorna zaloga ne služi kao obezbjeđenje za neki budući ugovor o kreditu između istih stranaka koji još nije izvršen, ili za kredit na čiju se uplatu zalogoprimac obavezao prilikom zaključenja prvobitnog ugovora o zalozi, ukoliko nije drukčije predviđeno ugovorom o zalozi. U smislu ovog zakona, smatraće se da je zalogoprimac izvršio obavezu iz ugovora o kreditu, ako:

1) je zalagodavcu ustupio novčana sredstva ili njihov ekvivalent;

2) se u korist zalagodavca uzdržao od nekog činjenja;

3) je zalagodavcu na drugi način ustupio neku vrijednost, bilo prethodno ili naknadno, u zamjenu za davanje zaloge od strane zalagodavca, ukoliko ugovorom o zalozi nije drukčije utvrđeno.

(2) Ista ugovorna zaloga može obezbjeđivati jedno ili više potraživanja.

(3) Obezbijeđeno potraživanje može biti određeno ili određivo. Obezbijeđeno potraživanje ne mora da postoji u trenutku kada zalagodavac zasniva ugovornu zalogu.

GLAVA II

UGOVORNE ZALOGE I ZALOGE KOJE NE NASTAJU NA OSNOVU UGOVORA

Opšte odredbe o ugovornoj zalozi i zalagama koje ne nastaju na osnovu ugovora

Član 5

(1) Ugovorna zaloga je zasnovana kada zalagodavac i zalogoprimac zaključe ugovor o zalozi.

(2) Ugovorna zaloga je konstituisana kada:

1) postoji propisno zaključen ugovor o zalozi;

2) zalogoprimac daje neku stvar ili avansira novac zalagodavcu;

3) zalagodavac ima pravo na stvari koja je predmet zaloge.

(3) Zaloga koja ne nastaje na osnovu ugovora konstituiše se momentom zasnivanja ili na način propisan posebnim zakonom.

(4) Zaloga koja ne nastaje na osnovu ugovora perfektuirana se na način propisan ovim zakonom.

(5) Državinska ugovorna zaloga na stvari koja je u državini depozitara može biti perfektuirana kada zalogoprimac stupi u državinu:

1) prenosivog tovarnog lista izdatog od strane depozitara, a koji se odnosi na založenu stvar;

2) skladišnice izdate od strane depozitara, koja se odnosi na založenu stvar i koja glasi na zalogoprimca;

3) drugog dokumenta izdatog od strane depozitara koji sadrži opis založene stvari, ukoliko nije u suprotnosti sa drugim zakonima.

Ugovor o zalozi

Član 6

(1) Ugovor o zalozi može da se odnosi na jednu ili više pokretnih zaloga.

(2) Ugovor o zalozi zaključuje se u pisanoj formi i sadrži sljedeće elemente:

1) podatke o zalagodavcu, licu koje je dužnik u pravnom poslu (ako to lice nije zalagodavac) i podatke o zalogoprimcu;

2) posebni ili uopšteni opis dovoljan da se na uobičajen način odredi predmet zaloge, koja može uključivati stvari koje će biti nabavljene od zalagodavca nakon zaključenja ugovora o zalozi;

3) potpise zalagodavca i zalogoprimca ili potpise u njihovo ime.

(3) U ugovor o zalozi mogu se unijeti i drugi podaci i pitanja o kojima se ugovorači saglase, a ugovor se može naknadno dopuniti.

(4) Ugovorne strane mogu se saglasiti da ugovor o zalozi ovjere kod suda.

Prava i dokazivanje prava zalagodavca i zalogoprimca

Član 7

(1) Ugovorna zaloga je pravno valjana i moguće ju je izvršiti samo ako je obezbijedeno potraživanje na koje se ta zaloga odnosi pravno valjano i ako ga je moguće ispuniti.

(2) U postupku u kojem zalogoprimac dokazuje prava koja nastaju iz ugovorne zaloge, zalogoprimac snosi teret dokazivanja u pogledu zasnivanja ugovorne zaloge. Kada je zalogoprimac dokazao da je ugovorna zaloga zasnovana, zalagodavac ili drugo lice u postupku snosi teret dokazivanja u pogledu prestanka zaloge ili drugih činjenica koje im idu u prilog.

Prava i obaveze na založenoj stvari

Član 8

(1) Ugovorne strane u ugovoru o zalozi mogu da ugovore i druga prava i obaveze, ako drukčije nije propisano ovim zakonom. Pravna zaštita ugovornih strana utvrđena je ovim zakonom.

(2) Ako zalogoprimac i zalagodavac izričito ne ugovore da je ugovorna zaloga perfektuirana stupanjem u državinu, zalagodavac i nakon zasnivanja ugovorne zaloge ima pravo držanja, korišćenja i sva ostala prava na založenoj stvari, ukoliko nije drukčije propisano ovim zakonom.

(3) Prava zalagodavca na predmetu zaloge uključuju i pravo spajanja založene stvari sa drugim stvarima ili pravima, pravo korišćenja predmeta zaloge u bilo kojem procesu proizvodnje ili drugoj djelatnosti, ostvarivanje prihoda, izuzev prihoda po osnovu osiguranja i kod ugovornih zaloge kod kojih je predmet zaloge inventar, da ga prodaju ili koriste u uobičajenom poslovanju, ukoliko nije drukčije predviđeno ugovorom o zalozi. Ova prava prestaju po započinjanju izvršnih radnji, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Zalagodavac ne može prodati, dati u zakup ili na drugi način raspolagati založenom stvari, izuzev na način koji je propisan ovim zakonom ili ugovorom o zalozi. Zalagodavac odgovara zalogoprimcu za štetu koja nastane kršenjem ove zabrane.

(5) Ako je zalagodavac založenu stvar predao u državinu zalogoprimcu u cilju perfektuiranja zaloge stupanjem u državinu, zalagodavac ima pravo, po davanju blagovremenog obavještenja zalogoprimcu, da izvrši pregled založene stvari.

(6) Zalagodavac koji drži stvar koja je predmet ugovorne zaloge dužan je da se uzdrži od nesavjesnog korišćenja te stvari, mora je održavati sa dužnom pažnjom i koristiti je na način uobičajen za tu vrstu stvari. Zalagodavac odgovara zalogoprimcu za štetu koja nastane kršenjem ove obaveze. Ukoliko ugovorom o zalozi nije predviđeno drukčije, zalogoprimac ima pravo, uz obavještenje zalagodavca u razumnom roku, da izvrši pregled založene stvari.

GLAVA III

PRAVA TREĆIH LICA

Prioritet založnih prava

Član 9

(1) Zalagodavac može zasnovati više od jedne ugovorne zaloge na istoj stvari, ukoliko ugovorom o zalozi nije drukčije ugovoreno.

(2) Prioritet različitih ugovornih zaloga na istoj stvari određen je u skladu sa redoslijedom u vremenu kada su te zaloge perfektuirane, ukoliko odredbama ovog člana nije drukčije propisano. Prva perfektuirana ugovorna zaloga ima prvenstvo u odnosu na bilo koju ugovornu zalogu koja je naknadno perfektuirana, sve dok prva perfektuirana zaloga proizvodi pravno dejstvo. Svaka naknadna ugovorna zaloga iste stvari rangira se po redosljedu datuma perfektuiranja. Neperfektuirane ugovorne zaloge rangiraju se nakon svih perfektuiranih ugovornih zaloga, po redosljedu određenom u zavisnosti od vremena u kojem su konstituisane na predmetu zaloge.

(3) Perfektuirana zaloga koja ne nastaje na osnovu ugovora ima jednaku pravnu snagu kao i perfektuirana ugovorna zaloga, a zaloga koja ne nastaje na osnovu ugovora i nije perfektuirana ima jednaku pravnu snagu kao i neperfektuirana ugovorna zaloga i to na način što prva u vremenu ima prioritet, ako drukčije nije predviđeno posebnim zakonom.

(4) Zaloga instrumenata koja je perfektuirana stupanjem u državinu ima prioritet u odnosu na bilo koju prethodnu ugovornu zalogu ili zalogu koja ne nastaje na osnovu ugovora.

(5) Zaloga na predmetu kupoprodaje ima prioritet u odnosu na bilo koju drugu ugovornu zalogu na istoj stvari koja je data od strane istog zalagodavca i u odnosu na bilo koju zalogu koja ne nastaje na osnovu ugovora.

(6) Zaloga na stvari sa serijskim brojem perfektuirana je samo ukoliko prijava zaloge sadrži opis stvari i njen serijski broj. Kupac ili zakupac kupuje, odnosno uzima u zakup stvar sa serijskim brojem neopterećenu zalogom samo ukoliko je kupac ili zakupac kupio, odnosno uzeo u zakup bez znanja o zalozi, a stvar sa serijskim brojem nije bila valjano označena sa navedenim serijskim brojem u prijavi zaloge podnešenoj u skladu sa ovim zakonom.

(7) Zaloga, u skladu sa ovim zakonom, može biti zasnovana na stvari koja predstavlja nepokretnost po namjeni ili može biti produžena na stvari koja postaje nepokretnost po namjeni. Ne može se zasnovati zaloga na građevinskom materijalu koji je ugrađen u zemljište radi povećanja njegove vrijednosti. Prioritet u pogledu nepokretnosti po namjeni određuje se na sljedeći način:

1) zaloga na predmetu kupoprodaje koji je nepokretnost po namjeni ima prioritet u odnosu na bilo koje suprotstavljeno pravo hipotekarnog povjerioca, zalogoprimca zaloge koja ne nastaje na osnovu ugovora, ili vlasnika nepokretnosti ako hipotekarni povjerilac, zalagodavac, zalogoprimac zaloge koja ne nastaje na osnovu ugovora ili vlasnik ima uknjiženo pravo na nepokretnosti ili ako je držalac nepokretnosti, a zaloga je perfektuirana registrovanjem prijave zaloge prije nego što je stvar postala nepokretnost po namjeni ili u roku od 20 dana nakon toga. Ukoliko to nije u suprotnosti sa odredbama ovog stava, zaloga na nepokretnosti po namjeni ima niži nivo prioriteta u odnosu na hipoteku na objektu u izgradnji uknjiženo prije nego što je stvar postala nepokretnost po namjeni, ako je stvar postala nepokretnost po namjeni prije završetka gradnje;

2) perfektuirana zaloga na nepokretnosti po namjeni ima prioritet u odnosu na bilo koje suprotstavljeno pravo hipotekarnog povjerioca, zalogoprimca zaloge koja ne nastaje na osnovu ugovora ili vlasnika nepokretnosti, ako hipotekarni povjerilac, zalagodavac, zalogoprimac zaloge koja ne nastaje na osnovu ugovora ili vlasnik ima uknjiženo pravo na nepokretnosti ili ako je držalac nepokretnosti, a zaloga je perfektuirana registrovanjem prijave zaloge prije nego što je pravo hipotekarnog povjerioca,

zalogoprimca zaloge koja ne nastaje na osnovu ugovora ili vlasnika nastalo;

3) perfektuirana zaloga na nepokretnosti po namjeni ima prioritet u odnosu na bilo koje suprotstavljeno pravo hipotekarnog povjerioca, zalogoprimca zaloge koja ne nastaje na osnovu ugovora ili vlasnika nepokretnosti, ukoliko nepokretnost po namjeni predstavlja lako pokretan proizvodni objekat ili kancelarijske mašine ili kućne aparate koji predstavljaju robu široke potrošnje;

4) u slučaju neispunjenja ugovorne obaveze, zalogoprimac koji ima prioritet u skladu sa odredbama ovog člana može odvojiti nepokretnost po namjeni sa nepokretnosti. Zalogoprimac koji odvoji nepokretnost po namjeni dužan je da hipotekarnom povjeriocu hitno nadoknadi troškove popravke ili bilo koju štetu koju nanese nepokretnosti. Zalogoprimac nije dužan da nadoknadi umanjenje vrijednosti prouzrokovano odsustvom odvojene stvari ili potrebom da se stvar zamijeni. Lice koje ima pravo na naknadu štete može odbiti da dozvoli odvajanje sve dok zalogoprimac pruži odgovarajuće obezbjeđenje da će izvršiti obavezu u pogledu naknade.

(8) Prioritet u pogledu hartija od vrijednosti i mjenica određuje se na sljedeći način:

1) ugovorna zaloga na hartijama od vrijednosti čiji je račun kod Centralne depozitarne agencije blokiran u korist zalogoprimca ima prioritet nad bilo kojom ugovornom zalogom ili zalogom koja ne nastaje na osnovu ugovora, koju ima lice u čiju korist nije izvršena blokada računa hartija od vrijednosti;

2) na prioritet u odnosu na založenu mjenicu primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuju ugovorni odnosi banaka. U suprotnom, zaloga na mjenici koja je perfektuirana državinom na materijalnom dokazu o vlasništvu na toj mjenici ima prioritet u odnosu na suprotstavljenu ugovornu zalogu ili zalogu koja ne nastaje na osnovu ugovora, za koje je prijava zaloge registrovana u skladu sa ovim zakonom;

3) u svim drugim slučajevima, prioritet među suprotstavljenim ugovornim zalogama i zalogama koje ne nastaju na osnovu ugovora uređen je ostalim odredbama ovog zakona.

(9) Prioritet ugovorne zaloge može biti promijenjen pisanim ugovorom potpisanim od:

1) zalogoprimca druge ugovorne zaloge koja bi kao rezultat promjene izgubila prioritet koji je imala u odnosu na ugovornu zalogu čiji je redosljed prioriteta promijenjen;

2) zalogoprimca druge ugovorne zaloge koji kao rezultat promjene ne bi stekao prioritet u odnosu na ugovornu zalogu čiji je redosljed prvenstva promijenjen;

3) lica koje je registrovalo prijavu zaloge koja ne nastaje na osnovu ugovora u skladu sa ovim zakonom, ali samo ako bi prava tog lica u odnosu na stvar koja je predmet te zaloge bila umanjena.

Prenos obezbijedenog potraživanja

Član 10

(1) Ugovor kojim zalogoprimac ustupa obezbijedeno potraživanje je ugovor o prenosu založene stvari koja obezbjeđuje odgovarajuće potraživanje, ukoliko nije drukčije predviđeno ugovorom o zalozi ili predviđeno ugovorom o ustupanju potraživanja.

(2) Ugovor o ustupanju potraživanja koje je obezbijedeno državinskom ugovornom zalogom je ugovor o prenosu založene stvari koja je u državini zalogoprimca, samo ukoliko u vrijeme ustupanja potraživanja:

1) zalogoprimac prenese državinu na založenoj stvari novom zalogoprimcu ili novom zalogoprimčevom zastupniku;

2) ako je ustupilac saglasan da drži založenu stvar u ime novog zalogoprimca.

(3) Zalogodavac može da istakne prema svakom sljedećem zalogoprimcu - sticaocu sve prigovore koje je mogao isticati protiv prethodnog zalogoprimca - ustupioca.

(4) Ako zalogoprimac ustupi samo dio obezbijedenog potraživanja, novi zalogoprimac stiče založno pravo i sva sa njim povezana prava u skladu sa ugovorom o zalozi zajednički sa zalogoprimcem-ustupiocem srazmjerno iznosu ustupljenog obezbijedenog potraživanja.

(5) Ako se prenos obezbijedenog potraživanja vrši na osnovu zakona, prenosi se i svaka ugovorna zaloga data radi obezbjeđenja tog potraživanja.

Zaloga potraživanja

Član 11

(1) U ugovornoj zalozi čiji je predmet potraživanje, lice koje je dužnik u pravnom poslu iz kojeg je nastalo založeno potraživanje može da vrati dug na način dogovoren sa zalogodavcem, ukoliko zalogodavac ili zalogoprimac ne obavijesti dužnika da je potraživanje založeno i da može isključivo biti namireno plaćanjem zalogoprimcu ili licu koje zalogoprimac odredi. Zalogoprimac može i neposredno tražiti namirenje od lica koje je dužnik u pravnom poslu iz kojeg je nastalo založeno potraživanje.

(2) Obavještenje u pisanoj formi iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) podatke o zalogodavcu;
- 2) opis potraživanja na način koji omogućava licu koje je dužnik da založeno potraživanje odredi;
- 3) označenje zalogoprimca;
- 4) potvrdu o prijemu.

(3) Ugovorna zaloga potraživanja može biti perfektuirana samo registracijom prijave zaloge.

Zaloge ugovorenih prava, novca i hartija od vrijednosti

Član 12

(1) Ako je predmet ugovorne zaloge ugovoreno pravo koje ne predstavlja pravo na naplatu novčanog potraživanja, lice koje je dužnik u pravnom poslu iz kojeg je nastalo založeno potraživanje može tu obavezu ispuniti na način na koji to dogovori sa zalogodavcem, ukoliko nije primio obavještenje od zalogodavca u skladu sa ovim zakonom.

(2) Zaloga ugovorenih prava perfektuira se registrovanjem prijave o zalozi, u skladu sa zakonom.

(3) Ugovorna zaloga na novcu (gotovini) ili instrumentima perfektuira se kada novac, odnosno instrument pređe u državinu zalogoprimca.

Sticanje stvari koja je predmet zaloge

Član 13

(1) Lice stiče pravo svojine na založenoj stvari opterećeno zalogom, ako nije drukčije propisano ovim zakonom.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, lice stiče pravo na založenoj stvari i neopterećeno zalogom:

1) u pravnom poslu u kojem zalogodavac prenosi pravo putem prodaje u uobičajenom toku poslovanja, u skladu sa članom 14 ovog zakona;

2) u pravnom poslu u kojem zalogodavac prenosi založenu stvar sa pisanom saglasnošću svih zalogoprimaca koji imaju ugovornu zalogu na toj stvari;

3) u pravnom poslu u kojem je stvar koja se prenosi, a koja je predmet zaloge: akcija ili instrument duga koji se kotira na priznatom tržištu; instrument; ili novac (gotovina).

Uobičajeni tok poslovanja

Član 14

(1) Uobičajenim tokom poslovanja, u smislu odredbe člana 13 stav 2 tačka 1) ovog zakona, smatra se kupovina dijelova inventara u skladu sa uobičajenim poslovanjem prodavca čime kupac stiče pravo svojine neopterećeno ugovornom zalogom, čak i ako je ta zaloga perfektuirana i ako je kupac imao saznanje o toj zalozi.

(2) Kupci stiču pravo svojine, u skladu sa stavom 1 ovog člana, ako kupuju od prodavca koji se obično bavi prodajom one vrste inventara koju kupac nabavlja, pod uslovom da kupac i prodavac nijesu povezani i da savjesno posluju. Skupna prodaja inventara ne smatra se uobičajenim tokom poslovanja.

(3) Skupna prodaja je svaki prenos većeg dijela iste vrste inventara privrednog subjekta ili inventara koji postoji na određenoj lokaciji na kojoj posluje taj privredni subjekat.

GLAVA IV

REGISTAR I UVID JAVNOSTI U UGOVORNE ZALOGE

Registrovanje prijave zaloge

Član 15

(1) Da bi zaloga bila perfektuirana mora biti registrovana prijava zaloge, ukoliko nije drukčije propisano ovim zakonom. Registrovanje se smatra obavljenim dostavljanjem registru prijave zaloge koja sadrži podatke propisane odredbom člana 16 stav 1 ovog zakona. Vremenom registracije smatra se vrijeme dostavljanja prijave zaloge registru.

(2) Prijava zaloge koja sadrži podatke iz člana 16 stav 1 ovog zakona pravno je valjana ako je registrovana u cilju perfektuiranja ugovorne zaloge na:

1) stvari koja je već predmet ugovorne zaloge registrovane u drugoj državi, kada ta stvar bude unesena u Republiku ili kada je zalagodavac premjestio svoje prebivalište, odnosno sjedište u Republiku (u takvoj prijavi zaloge mora se navesti da je založena stvar unesena u Republiku ili da je zalagodavčevo prebivalište, odnosno sjedište premješteno u Republiku);

2) stvari u odnosu na koju je važenje prijave zaloge isteklo;

3) stvari koja je pribavljena nakon promjene imena, drugih podataka ili organizacione strukture privrednog subjekta - zalagodavca.

(3) Prijava zaloge može biti dopunjena dostavljanjem zahtjeva za dopunu potpisanog od strane zalogoprimca. Dopuna prijave nema za posljedicu produženje perioda važenja prijave zaloge. Zalogoprimac mora dati ovlašćenje za dopunu prijave zaloge, a dopuna proizvodi pravno dejstvo u odnosu na dopunjeni predmet zaloge samo od momenta registracije dopune. Dopuna prijave mora biti sačinjena na formularu za prijavu zaloge i mora sadržati opis dopune, izjavu da se vrši dopuna i evidencioni broj prijave zaloge u registru. Registar će registrovati dopune nakon:

1) dostavljanja zahtjeva za dopunu;

2) plaćanja odgovarajuće naknade;

3) provjere da zahtjev za dopunu sadrži evidencioni broj prijave zaloge u registru.

(4) Zaloga koja ne nastaje na osnovu ugovora može biti perfektuirana registrowanjem prijave zaloge koja sadrži:

- 1) adresu dužnika i povjerioca čije je potraživanje obezbijedeno zalogom;
- 2) opis zaloge;
- 3) uopšteni ili posebni opis imovine na kojoj je konstituisana zaloga;
- 4) potpis povjerioca čije je potraživanje obezbijedeno zalogom ili lica koje on ovlasti.

Sadržina prijave zaloge

Član 16

(1) Svrha prijave zaloge i sistema registrowanja je obavješćavanje trećih lica o postojanju ili mogućem postojanju založnog prava na imovini zalogodavca. Ukoliko postoji potreba za dodatnom informacijom, treća lica se mogu informisati o zalogodavcu ili zalogoprimcu uvidom u dokumentaciju registra. Prijava o zalozi je pravno valjana ako sadrži:

1) ime, adresu ili broj telefona ili adresu elektronske pošte zalogoprimca ili lica koje on ovlasti; ime i adresu zalogodavca ili lica koje je dužnik u pravnom poslu iz kojeg je nastalo obezbijedeno potraživanje (ako to lice nije zalogodavac);

2) posebno ili opšte određenje predmeta zaloge;

3) potpis zalogodavca ili zalogoprimca.

(2) Zalogodavac mora dati ovlašćenje za podnošenje prijave zaloge. Potpisom ugovora o zalozi zalogoprimac se smatra ovlašćenim od strane zalogodavca za podnošenje prijave zaloge u ime zalogodavca. Zalogodavac može dati ovlašćenje i na drugi način, u pisanoj formi. Prijava zaloge može se registrowati prije zaključenja ugovora o zalozi.

(3) Prijava zaloge na pravno valjan način određuje zalogodavca, ako sadrži lično ime zalogodavca-preduzetnika ili naziv drugog subjekta koji je zalogodavac, identične kao u dokumentima registracije, u skladu sa važećim propisima. Ukoliko je zalogodavac fizičko lice koje se ne bavi privrednom djelatnošću, prijava zaloge na pravno valjan način određuje zalogodavca, ako sadrži ime, adresu i jedinstveni matični broj.

(4) Ukoliko zalogodavac promijeni ime, druge relevantne podatke ili organizacioni oblik na način da registrowana prijava zaloge u vezi s tim može da dovede do zablude, registracija nema za posljedicu perfektuiranje ugovorne zaloge na imovini koju zalogodavac pribavi nakon protoka perioda od četiri mjeseca od nastale promjene, izuzev ukoliko izmijenjena prijava zaloge bude registrowana prije isteka tog roka.

(5) Prijava o zalozi koja u bitnom ispunjava uslove iz ovog zakona proizvodi pravno dejstvo i ako sadrži manje greške koje ne dovode do zablude.

Trajanje registracije i organizacija sistema registrowanja

Član 17

(1) Registrowanje se smatra izvršenim dostavljanjem registru akata u propisanoj formi i plaćanjem propisane naknade.

(2) Prijava zaloge važi tri godine nakon datuma registracije. Po isteku registracije ugovorna zaloga postaje neperfektuirana, ukoliko nije postala perfektuirana prelaskom predmeta zaloge u državinu zalogoprimca.

(3) Zalogoprimac može podnijeti zahtjev za produženje prijave zaloge u roku od tri mjeseca prije

isteka važnosti te prijave. Zahtjev za produženje mora biti potpisan od strane zalogoprimca, sadržati broj prijave na osnovu koje je registrovana ta zaloga. Ako je zahtjev za produženje potpisan od lica koje nije prvobitni zalogoprimac, mora imati u prilogu izjavu potpisanu od prvobitnog zalogoprimca koja potvrđuje prenos ugovorne zaloge na drugo lice. Naknadni zahtjevi za produženje registrovaće se na isti način. Po blagovremenom registrovanju zahtjeva za produženje, prvobitna prijava zaloge na koju se zahtjev odnosi važi još tri godine, počev od datuma isteka registracije, nakon čega prestaje da važi u skladu stavom 2 ovog člana.

(4) Registar će:

1) označiti svaki registrovani dokument evidencionim brojem, prema redosljedu prijema, datumom i vremenom registracije;

2) odmah omogućiti javni uvid u dokumentaciju, odnosno elektronsku verziju registra, koji moraju biti označeni evidencionim brojem;

3) odmah indeksirati svaki dokument prema ličnom imenu, odnosno nazivu zalogodavca, navodeći u indeksu evidencioni broj dokumenta i adresu zalogodavca identično kao u odgovarajućoj registrovanoj dokumentaciji;

4) učiniti indeks dostupnim za javni uvid;

5) na zahtjev izdati ovjerenu povrdu o registraciji i ovjereni izvod iz registra koji sadrži podatke o vremenu i datumu registracije.

(5) Sistem registrovanja i indeks su centralizovani i vode se samo na jednom mjestu u Republici, ali se može omogućiti i elektronski pristup radi pregleda podataka u registru.

Prestanak ugovorne zaloge

Član 18

(1) Kada je registrovana prijava zaloge, zalogoprimac, ukoliko ne postoji neko drugo obezbijedeno potraživanje, niti njegova obaveza na davanje kredita ili neka druga obaveza, u roku od mjesec dana, dostavlja registru svojeručno potpisanu prijavu prestanka ugovorne zaloge kojom konstatuje da je prestalo njegovo obezbijedeno potraživanje koje je bilo navedeno u prijavi zaloge, a prijava prestanka ugovorne zaloge se označava odgovarajućim evidencionim brojem. Ukoliko prijavu prestanka zaloge potpisuje lice koje nije zalogoprimac, registrovanje takve prijave ne može se obaviti, ako uz prijavu nije priložena i potvrda o prenosu potraživanja. Za prijavu prestanka ugovorne zaloge plaća se taksa u korist registra.

(2) Zalogoprimac koji propusti da registruje prijavu prestanka ugovorne zaloge na način propisan stavom 1 ovog člana odgovoran je zalogodavcu za štetu koja nastane kao posljedica tog propuštanja.

(3) Registar odmah prijavu prestanka označava evidencionim brojem i unosi njenu registraciju u indeks. Registar obezbjeđuje da svako pozivanje na prijavu zaloge, kao i sama prijava zaloge uključuju i poziv na prijavu prestanka zaloge.

(4) Ugovorna zaloga prestaje kada:

1) se zalogodavac i zalogoprimac o tome sporazumiju;

2) obezbijedeno potraživanje bude namireno ili na drugi način prestane;

3) treće lice stekne pravo na založenoj stvari u skladu sa odredbama člana 13 stav 2 ili člana 14 stav 1 ovog zakona;

4) založena stvar bude ponovo prešla u državinu trećeg lica u skladu sa članom 20 ovog zakona.

(5) U slučaju državinske ugovorne zaloge, zalogoprimac vraća založenu stvar zalogodavcu po prestanku takve zaloge, ukoliko nije drukčije dogovoreno između zalogoprimca i zalogodavca.

Član 19

(1) Registar će osnovati Vlada Republike Crne Gore u cilju obavljanja funkcije propisane ovim zakonom. Bliži način rada Registra urediće se opštim aktom, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Registar je organ registracije poreskih zaloga, sudskih zaloga i drugih zaloga, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Registar će obezbijediti da indeks i dokumentacija u sistemu registrovanja budu dostupni javnosti za uvid tokom najmanje pet sati svakog radnog dana.

(4) Organ u okviru kojeg bude formiran registar će opštim aktima propisati naknade za registrovanje i sve dodatne usluge koje će registar pružati u skladu sa ovim zakonom. Naknade će biti utvrđene u iznosima kojima će se naknaditi troškovi koji nastanu registrovanjem ili u vezi sa registrovanjem i troškovi drugih usluga, u skladu sa ovim zakonom, i ne mogu prelaziti te iznose.

(5) Registar će, čim budu postojali praktični i finansijski uslovi, omogućiti korišćenje tehnologije za usluge javnog pristupa informacijama putem Interneta, elektronsko registrovanje, kompjuterski pristup arhivi i slično.

GLAVA V

NEISPUNJENJE OBAVEZA I IZVRŠENJE

Prava u vezi sa neispunjenjem obaveza

Član 20

(1) Neispunjenjem obaveze smatra se propuštanje izvršenja obaveze iz pravnog posla iz kojeg je nastalo obezbijedeno potraživanje ili kršenje odredaba ugovora o zalozi od strane zalagodavca ili lica koje je dužnik u pravnom poslu iz kojeg je nastalo obezbijedeno potraživanje.

(2) U slučaju neispunjenja obaveze zalogoprimac ima pravo da stupi u državinu založene stvari.

(3) Ako zalogoprimac odluči da pokrene postupak pred sudom, ima pravo da se obrati nadležnom sudu predlogom za donošenje rješenja o izvršenju na osnovu kojeg će založena stvar biti oduzeta i predata zalogoprimcu. Protiv predloga za izvršenje nije dozvoljen prigovor. Ugovor o zalozi na osnovu kojeg je zaloga perfektuirana ima snagu izvršne isprave u odnosu na založenu stvar i prihode od založene stvari, u skladu sa ugovorom o zalozi i ovim zakonom.

(4) Povodom predloga za izvršenje održaće se ročište na kome se utvrđuju samo sljedeće činjenice: 1) da li postoji perfektuirana ugovorna zaloga; 2) da li je došlo do neispunjenja obaveze dužnika iz pravnog posla koji je obezbijeden ugovornom zalogom.

Ukoliko zalogoprimac tvrdi da su ova dva uslova ispunjena, na zalagodavcu je teret dokazivanja suprotnog.

(5) Zalagodavac ima pravo da bude obaviješten o ročištu povodom odlučivanja o predlogu zalogoprimca za izvršenje, najviše pet dana prije ročišta, putem telegrama i putem obavještenja istaknutog na oglasnoj tabli suda. Ukoliko se dužnik lično ili putem punomoćnika ne pojavi na ročištu, sud će usvojiti predlog zalogoprimca za izvršenje.

(6) Ukoliko odluči u korist zalogoprimca, sud će donijeti rješenje kojim će odrediti izvršitelja i naložiti mu da oduzme založenu stvar od zalagodavca ili lica koje ima državinu na založenoj stvari i da je preda u državinu zalogoprimcu ili licu koga zalogoprimac za to ovlasti. Izvršitelj nije obavezan da o oduzimanju založene stvari prethodno obavijesti zalagodavca ili lice koje ima založenu stvar u državini.

(7) Zalogoprimac je dužan da predujmi troškove po odmjeranju suda, a po okončanju postupka da

namiri stvarne troškove u vezi sa oduzimanjem založene stvari. Zalogoprimac ima pravo da u posebnom postupku pred sudom osporava odluku o troškovima.

(8) Izvršitelj ne može odbiti da sprovede, odnosno nastavi sprovođenje izvršenja, osim ukoliko nije pruženo obezbijedenje da će stvarni troškovi izvršenja biti plaćeni.

(9) O predlogu za izvršenje sud rješava u roku od tri radna dana od dana podnošenja predloga. Protiv rješenja o izvršenju iz stava 5 ovog člana, dozvoljena je žalba drugostepenom sudu u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Podnošenjem žalbe ne odlaže se sprovođenje rješenja.

(10) Ako je predmet ugovorne zaloge potraživanje zalagodavca, zalogoprimac, pored prava na pokretanje postupka u skladu sa ovim članom, ima i sljedeća prava:

1) zalogoprimac ima pravo da se namiri iz založenog potraživanja;

2) u slučaju neispunjenja ili kada se sa tim saglasi zalagodavac, zalogoprimac ima pravo da obavijesti dužnika iz pravnog posla iz kojeg je potraživanje založeno da je dužan da izvrši plaćanje zalogoprimcu;

3) zalogoprimac koji pokušava da se namiri iz založenog potraživanja mora to učiniti u skladu sa principom ekonomske opravdanosti i ima pravo da obračuna troškove namirenja, u kom slučaju je dužan da sačini specifikaciju tih troškova. Ukoliko ugovorom o zalozi nije utvrđeno drukčije, zalogoprimac je dužan da vrati zalagodavcu višak sredstava, a zalagodavac je odgovoran zalogoprimcu za nepotpunu isplatu duga, uz specifikaciju sačinjenu od strane zalagodavca.

(11) Zalogoprimac, nakon legalno stečene državine, može prodati, dati u zakup ili na drugi način raspolagati založenom stvari. Prihodi od raspolaganja raspoređuju se po sljedećem redoslijedu:

1) za razumne troškove koje je imao zalogoprimac prilikom stupanja u državinu založene stvari, njenog čuvanja radi prodaje i druge razumne troškove povezane sa prodajom;

2) za namirenje obezbijedenog potraživanja;

3) eventualne preostale iznose, nakon namirenja troškova iz tač. 1) i 2) ovog stava, zalogoprimac je dužan da položi u sudski depozit, sa specifikacijom troškova koji su nastali u ovom postupku.

(12) Svi preostali prihodi od raspolaganja biće dodijeljeni zalagodavcu nakon okončanja postupka.

(13) Raspolaganje založenom stvari može biti sprovedeno javnim nadmetanjem ili neposrednom pogodnom. Način, vrijeme, mjesto i uslovi raspolaganja moraju biti u skladu sa principom ekonomske opravdanosti.

(14) Zalogoprimac je dužan da obavijesti zalagodavca o vremenu i mjestu prodaje. Zalogoprimac će obavijestiti i svakog drugog zalogoprimca koji ima zalogu na istoj stvari, a koji pošalje u pisanoj formi obavještenje o zainteresovanosti za založenu stvar prije nego što obavještenje bude poslato zalagodavcu.

(15) Zalogoprimac ima pravo da kupi založenu stvar na javnom nadmetanju, a putem neposredne pogodbe samo ako se takve stvari prodaju na priznatom tržištu ili kada postoji široko rasprostranjena standardna cijena takvih stvari.

(16) Zalogoprimac može ponuditi da primi založenu stvar radi potpunog ili djelimičnog ispunjenja obezbijedenog potraživanja. Ova ponuda postaje obavezujuća ako:

1) je zalagodavac dao saglasnost u pisanoj formi;

2) zalagodavac, lice koje je dužnik u pravnom poslu iz kojeg je nastalo obezbijedeno potraživanje, garant ili sporedni dužnik ne stavi prigovor u pisanoj formi u roku od osam dana od prijema ponude.

(17) Zalagodavac, dužnik obezbijedenog potraživanja ili bilo koji garant ili sporedni dužnik može povratiti svojinu na založenoj stvari kada namiri sva potraživanja obezbijedena zalogom i razumne troškove predviđene stavom 11 ovog člana. Povraćaj svojine može biti izvršen do trenutka raspolaganja založenom stvari od strane zalogoprimca ili prije nego što zalogoprimac prihvati tu stvar radi potpunog ili djelimičnog ispunjenja obezbijedenog potraživanja.

(18) Ako zalogoprimac preduzima radnje koje nijesu u saglasnosti sa odredbama ove glave, kao na primjer: prekomjerno oštećenje, uništenje i drugo, nadležni sud može zalogoprimcu, na zahtjev zalagodavca ili lica ovlašćenog da primi obavještenje (uključujući lice o čijoj je zalozi na istoj stvari dato odgovarajuće obavještenje zalogoprimcu prije raspolaganja), ograničiti pravo ili zabraniti raspolaganje. Ako je raspolaganje već izvršeno, zalagodavac ili bilo koje lice ovlašćeno da primi obavještenje ima pravo da se naplati od zalogoprimca za svaki gubitak prouzrokovan neispunjenjem uslova iz odredaba ove glave.

Sudska zaštita

Član 21

(1) U postupku pred bilo kojim sudom protiv registra ("tuženog") ili bilo kojeg od njegovih rukovodilaca, zaposlenih ili zastupnika koji se tiče bilo koje radnje preduzete u postupku propisanom ovim zakonom, u odlučivanju suda po pitanju da li je tuženi postupao nezakonito, na štetan način ili nemarno, sud će jedino utvrđivati da li je tuženi očigledno prekoračio ovlašćenja ili vršio dužnosti na arbitraran ili samovoljan način, u svjetlu svih činjenica i okolnosti, odredaba i cilja ovog zakona.

(2) Ovlašćeno lice, službenik ili zastupnik registra nije odgovoran za štetne ili druge posljedice radnji ili propusta, učinjenih u postupku ukoliko je postupao savjesno.

GLAVA VI

PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Prelazna odredba

Član 22

1) Založna prava i drugi tereti na pokretnim stvarima koji postoje na dan stupanja na snagu ovog zakona proizvode pravno dejstvo u odnosu na treća lica, ako povjerilac registruje prijavu o zalozi u roku od 60 dana od dana početka rada registra. Prijava o zalozi registrovana u skladu sa ovim članom ne mora biti dostavljena u prisustvu dužnika ili uz njegov potpis.

2) Odredbe drugih zakona koje su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, nakon njegovog stupanja na snagu neće se primjenjivati.

Završna odredba

Član 23

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. januara 2003. godine.